

KÄRKIHANKE: SÄÄDÖSTEN SUJUVOITTAMINEN

YHTEENVETO VALTIONEUVOSTON TOIMINNASTA

- **Säädösten sujuvoittaminen on aloitettu kaikissa ministeriöissä ja hallinnonaloilla**
- **Osa ministeriöistä on jo syksyn 2015 aikana toteuttanut norminpurkua**
- **Pääpaino säädösmuutoksissa ja kokonaisuudistuksissa on vuosina 2016-2017**

Alla yhteenveto ministeriöiden toiminnasta syksyllä 2015 ja alustavista suunnitelmista (aakkosjärjestyksessä):

1. Liikenne- ja viestintäministeriö

Säädösten sujuvoittamista ja norminpurkua toteutetaan huomioimalla hallinnonalan strategiset tavoitteet (mahdollistava sääntely, hallinnollinen taakka pienenee ja sääntelyn vaikuttavuus paranee). Norminpurku koskee kansallista sääntelyä (olemassa olevat ja uusi sääntely), EU-lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sitoumuksia.

Syksyllä 2015 eduskunnalle annettuihin hallituksen esityksiin (10) pyrittiin kaikkiin sisällyttämään kärkihanketta tukevia asioita. Esityksillä edistettiin ja vapautettiin liikenteen palvelumarkkinoita ja parannettiin kilpailukykyä mm. Venäjän tieliikennesopimuksen muutos, jolla edistetään taksiliikennepalveluja ja vähennetään elinkeinoelämän kustannuksia sekä rautatielain muutos, jolla tuetaan markkinoillepääsyä ja palveluiden saamista. Esityksillä parannettiin kansalaisten liikkumismahdollisuuksia mm. mahdollistamalla tietyt kevyet ajoneuvot (Segway, senioriskootorit), simulaattorikoulutuksen lisääminen ajokoulutuksessa sekä alentamalla liikennetraktoreiden ajo-oikeus 15 vuoteen. Esityksissä korostettiin digitalisaatiota ja luotiin mahdollisuuksia sen käytölle. Mahdollistettiin hallinnollisia uudistuksia ja viranomaistoimintojen tehostumista (paperisista rekisteröintitodistuksista luopuminen ja pysäköintikielkkosäännöksen uudistaminen).

2. Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu 8 säädösten sujuvoittamiseen liittyvää, syksyllä 2015 eduskunnalle annettu hallituksen esitystä. Ne ovat käsitelleet kasvinjalostusta, metsätietojärjestelmää, eläinlääkärin ammattitoimintaa, maatalouden tukiasioita, eläintautilain vaatimuksia, porotaloutta ja luontaiselinkeinoja, vesijättöjä sekä yhtä kansainvälistä sopimusta. Sujuvoittamiseen tähtäviä toimenpiteitä esityksissä ovat viiden lain kumoaminen, yhden kansainvälisen sopimuksen irtisanominen, tietojensaannin helpottaminen, erilaisten menettelyjen keventäminen ja poistaminen, viranomaiskäsittelyjen keskittäminen, sähköisen tietojärjestelmän käyttöönotto sekä kiinteistöjärjestelmän selvytyden ja luotettavuuden kehittäminen. Esitysten arvioituina vaikutuksina ovat hallinnollisen taakan keveneminen sekä liikkuvuuden helpottuminen.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriö

Koulutusviennin vapauttaminen tulee voimaan vuoden 2016 alusta. Ammatillisen koulutuksen osalta koulutusvienti toteutuu viimeistään ammatillisen koulutuksen uudistuksen yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta on laadittu kartoitus sääntelyn ja byrokratian purkamisen tarpeista kulttuuritapahtumien järjestämisen osalta.

Kuntatehtävien karsiminen ja siihen liittyvä norminpurkuhanke uudistaa kelpoisuusvaatimuksia (niitä vähennetään) ja vähentää byrokratiaa. Säädöksiä sujuvoitetaan niin koulutuksen kuin kulttuuri- ja taidepolitiikan osalta. Opetushallitus tekee selvityksen oman norminantonsa keventämisestä.

Hallitusohjelmaan kirjatun mukaisesti valmistellaan ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen sekä niiden rahoituksen kokoaminen yhteisiin säädöksiin. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2018 alusta. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtioneuvostonjärjestelmää uudistetaan yksinkertaisemmaksi ja ymmärrettävämmäksi. Uudistus on saatettu kokonaisuudessaan voimaan vuoteen 2018 mennessä.

Tutkimusrahoitukseen ja sen hakuprosessien sujuvoittamiseen liittyen Suomen Akatemia läpikäy rahoitushakujensa ohjeistusta ja virtaviivaistaa hakemuskäytäntöitään.

4. Oikeusministeriö

Säädösten sujuvoittamista on käsitelty oikeusministeriön osastopäällikköpalavereissa 13.10., 27.10. sekä 15.12.2015 ja hyväksytyt oikeusministeriön tämänhetkiset säädöksiä sujuvoittavat hankkeet. Hankkeet koottu tässä vaiheessa PMI Sipilän hallituksen strategisesta ohjelmasta (OM:n vastuulla olevat säädöksiä sujuvoittavat HO-kirjaukset), PMI Sipilän normien purkamista koskevasta ilmoituksesta 24.6.2015 (OM:n vastuulla olevat säädöksiä sujuvoittavat toimenpiteet ko. ilmoituksessa), syksyllä 2015 annettavista OM:n hallituksen esityksistä, joilla tunnistettu säädöksiä sujuvoittavia vaikutuksia sekä muista OM:ssä vireillä olevista hankkeista, joilla tunnistettu säädöksiä sujuvoittava vaikutus.

Oikeusministeriön omien hankkeiden lisäksi on sovittu, että ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota lausunnoissaan muiden ministeriöiden hankkeista hankkeiden säädöksiä sujuvoittavaan vaikutukseen.

5. Puolustusministeriö

Puolustusministeriössä on suunnitteilla asevelvollisuuslain (1438/2007) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) uudistamista. Selvitetään, onko aluevalvontalaissa (755/2000) tarpeen säätää tutkaesteistä tuulivoimarakentamiseen liittyvien prosessien sujuvoittamiseksi sekä miltä osin aluevalvontalakia pitäisi muuttaa. Lisäksi on tarkoitus ajanmukaistaa puolustusministeriön hallinnonalan sotilasräjähenteitä ja vaarallisia kemikaaleja koskeva sääntely.

6. Sisäministeriö

Sisäministeriöllä on neljä ajankohtaista hanketta: Henkilökorttilain uudistaminen, yksityisen turvallisuusalan lupaprosessien tehostaminen, ampuma-aseiden lupaprosessin uudistaminen sekä asetusmuutokset, jotka koskevat

paloilmoittimia ja automaattisia sammutuslaitteistoja sekä pelastustoimen laitteiden kunnossapitoa. Hankkeessa tarkistetaan mm. toiminnanharjoittajia koskevat ilmoitusmenettelyt ja pätevyysvaatimukset ottaen huomioon säädösten sujuvoittamista ja yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan keventämistä koskevat hallitusohjelman tavoitteet. Asetukset on tarkoitus antaa vuonna 2016.

7. Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on muodostanut LVM:n vetovastuulla olevan kärkihankkeen tueksi sisäisen verkoston, jossa on edustus kaikilta osastoilta sekä lisäksi kansainvälisten asioiden yksikön ja viestinnän edustus. STM:n verkosto on koonnut alustavasti STM:n oman toimialan säädösvalmistelun alla olevista muutoksista niitä säädöshankkeita, jotka sisältävät säädösten sujuvoittamista.

Liikennevakuutuslain kokonaisuudistusta koskeva esitys annettiin eduskunnalle 19.11.2015 (HE 123/2015). Esityksen tavoitteena on muun muassa vakuutusmaksun perusteena olevien vahinkohistoriatietojen nykyistä vähäisemmän sääntelyn kautta antaa vakuutusyhtiöiden tuotekehitykselle lisää mahdollisuuksia ja siten edistää vakuutusyhtiöiden välistä kilpailua.

Keskeisimpinä valmistelussa olevista STM:n toimialan säädöshankkeista, joihin liittyy säädösten sujuvoittamista, todetaan kuitenkin seuraavat säädöshankkeet:
-Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus
-Yksityisestä sosiaali- ja terveydenhuollosta annetun lainsäädännön uudistus.

8. Työ- ja elinkeinoministeriö

Syksyn 2015 toimenpiteet:

On poistettu velvoite toimittaa jäljennös päästöoikeustilinedustajan passista (EOS). Pelkkä ilmoitus riittää päästöoikeustilin tosiasiallisista edunsaajista. Päästökaupan piiriin kuuluu Suomessa noin 160 toiminnanharjoittajaa.

On poistettu tuotantotukilaista (15/2015) pakollinen ennakoilmoitus ennen syöttötariffijärjestelmään hakeutumista. Muutos koskee arviolta noin 60 sähkön tuottajaa.

Lisäksi on poistettu velvoite liittää paperiset dokumentit lupaan yrityskaupasta. sekä erillinen käyttö lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin sekä tarkastukset suunnattu riskiperusteisesti (kemikaaliturvallisuuslaki 358/2015).

Kumotaan liikeaikalaki, jossa säädetään siitä, miten kaupat voivat olla auki. Eduskunta on hyväksynyt muutoksen, mutta vastausta ei vielä saatu.

Poistetaan velvoite tietyiltä palveluntarjoajilta (uimahallit, laskettelukeskukset, tatuointi) tehdä ilmoitusta toiminnastaan (HE 46/2015).

Kevennetään mikroyritysten tilinpäätösvelvoitteita siten, että tilinpäätöksen liitetiedostot (tuloslaskelma, tase ja toimintakertomus) voitaisiin esittää lyhennytyssä muodossa.

Suunnitteilla: Tavoitellaan säästöjä työnantajille sisällyttämällä 5 viikon ja sitä pidempiin vuosilomiin omavastuu vuosiloman aikaan ajoittuvista sairauspäivistä. Eduskuntaan joulukuussa 2015, suunniteltu voimaantulo 1.4.2016.

9. Ulkoasiainministeriö

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalla on annettu syyskaudella 2015 kaksi hallituksen esitystä, jotka toteuttavat norminpurkuhanketta (ulkomaalaislain muutos ja puolisosopimusten voimaansaattaminen).

Vuoden 2015 aikana ulkoasiainministeriössä on jo aiemmin tarkasteltu lainsäädännön toimivuutta pakotelain (viranomaisten tehtävät ja rekisteritiedot) ja varojen jäädyttämistä koskevien lakien osalta. Näistä pakotelain muutokset tulivat voimaan 1.6.2015. Varojen jäädyttämisen osalta todettiin, ettei lainsäädännön muutostarvetta ole. Ulkomaalaislaissa on toteutettu oleskelulupia koskeva uudistus, jonka myötä oleskelulupahakemusten vastaanottaminen on mahdollista hoitaa edustuston sijasta myös edustautumissopimuksella tai ulkoistuksella. Konsulipalvelulakiin on tehty muutoksia, jotka mahdollistavat mm. sen, että ulkoasiainministeriö voi edustustojen sijaan antaa konsulipalveluita paikasta riippumattomasti tilanteissa, joissa palvelun antaminen ei välttämättä edellytä palvelun antamista asianomaisessa valtiossa. Parhailaan selvitetään sähköisen tunnistautumisen hyödyntämistä konsulipalveluissa.

Ulkoasiainministeriö on mukana YM:n vetämässä työryhmässä, jossa selvitetään YVA-direktiivin muutoksista johtuvia muutoksia kansallisiin lupia koskeviin säädöksiin (talousvyöhykelaki). Ulkoasiainministeriön on tarkoitus osallistua VM:n tiedonhallinnasta ja tietojen käsittelystä julkishallinnossa koskevan lain tietoturvaluutta koskevien säännösten valmisteluun (yhteys lakiin kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista).

10. Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslia kartoitti EU-säätelyn toimivuutta ja toimitti komissiolle tietoa kartoituksen tuloksista. Tätä työtä jatketaan myös 2016: pidetään esillä säätelyn toimivuutta lainsäädäntöehdotuksia koskevissa neuvotteluissa ja esitetään tapauksesta riippuen säännöksiä kumottaviksi tai muutettaviksi ja säädösehdotuksia poisvedettäviksi. Ennakkovaikutetaan komission suunnitelmiin ja esityksiin.

Valtioneuvoston TEAS -suunnitelmaan vuodelle 2016 sisällytettiin hanke Säätelytaakan arviointi (300 000 euroa). Selvitetään säätelytaakan määrää yritysten ja kansalaisten näkökulmasta sekä määrän kehitystä ja yhteyttä EU-säätelyyn ja kv-sopimukseen. Suunnitelmaan sisällytettiin myös hanke EU-lainsäädännön täytäntöönpanon haasteet (100 000 euroa). Hankkeessa selvitetään, missä määrin lainvalmistelussa hyödynnetään kansallista liikkumavaraa ja missä määrin sekä millaisissa tapauksissa turvaudutaan kansalliseen lisäsäätelyyn.

Perustettiin lainsäädännön arviointineuvosto, joka aloittaa toimintansa 1.2.2016. Rekrytointi arviointineuvoston sihteeristöön on käynnistetty.

Perustettiin strategiasihteeristö tukemaan strategisen hallitusohjelman toimeenpanoa, koordinoimaan hallitusohjelman kärkihankkeiden (ml säädösten sujuvoittaminen) toimeenpanosuunnitelmia ja seuraamaan sekä arvioimaan etenemistä ja vaikutuksia.

11. Valtiovarainministeriö

Norminpurkuhanke on osa ministeriön hankesalkkua ja ministeriön johtoryhmä seuraa hanketta. Valtiovarainministeriössä säädösten sujuvoittamiseen

tähtäävä työ on pyritty organisoimaan mahdollisimman pitkälle muutenkin meneillään olevien hankkeiden yhteyteen. Lisäksi on annettu toimeksiantoja virastoille selvittää soveltamaansa lainsäädäntöä myös muiden ministeriöiden toimialaan kuuluvien asioiden osalta.

12.Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön toimialan säädösten sujuvoittaminen on lähtenyt liikkeelle nopeasti. Kolme ensimmäistä hallituksen esitystä on annettu jo syysistuntokaudella 2015. Ne koskevat luonnonsuojelulakia (liito-oravia koskevista rajauksista luopuminen ja suojelualueiden merkinnän keventäminen) sekä maankäyttö- ja rakennuslakia (maakuntakaavojen vahvistusmenettelystä luopuminen ja poikkeamistoimivallan siirto kuntiin). Em. lainmuutoksilla on merkittäviä säästövaikutuksia hallintoon. Samoin muutokset nopeuttavat menettelyjä.

Sääntelyn sujuvoittaminen on keskeisenä tavoitteena kolmessa keskeisessä, vireillä olevassa säädöshankkeessa eli ympäristönsuojelulain uudistamisessa, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lainsäädännön uudistamisessa sekä kaavoituksen ja rakentamisen menettelyjen kehittämisessä. Valituslupamenettelyn laajentamista koskevat säädösehdotukset valmistellaan YM:n ja OM:n yhteistyönä.

Syysistuntokaudella 2015 annettavien hallituksen esitysten listaan sisältyy kolme hallituksen esitystä, joiden tavoitteena on sujuvoittaa ympäristöön kohdistuvia menettelyjä. Nämä ovat hallituksen esitys luonnonsuojelulain muuttamisesta, hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta sekä hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta ja kevennettyjen rakentamis- ja kaavoitusmääräysten kokeilusta annetun lain kumoamisesta.